

Tragedie i Karelen

Etter at Finland hadde måttet avslå et sovjetisk krav på store landområder, blant annet i Karelen og i Finskebukta, brøt vinterkrigen mellom Sovjet og Finland ut 30. no-

vember 1939. Finland hadde hele den vestlige verdens sympati i denne krigen som sammenlignet med Davids kamp mot Goliat.

BØKER

Sven T. Arneberg:
«Tragedie i Karelen»
Grøndahl Dreyer
Forlag
261 sider.
Rikt illustrert

Mange nordmenn meldte seg frivillig og kjempet sammen med finnene, som innledningsvis gjorde en imponerende innsats. Men overmakten ble etter hvert for stor, og 12. mars 1940 måtte finnene kapitulere. Da hadde 27 000 soldater falt ved fronten og av dem som vendte hjem, var mange skadet for livet. Ved kapitulasjonen måtte Finland avstå store landområder til Sovjet.

Finnene klarte aldri å forsones seg med disse landavståelsene, og da Tyskland gikk til angrep på Sovjetsamveldet i juni 1941, så de en mulighet til å få sine tapte landområder tilbake. For nå kom det tyske tropper til Finland i stort antall. Mange av dem med jernbane gjennom Sverige. Finnene sluttet seg til tyskerne langs fronten og kom på den måten i konflikt med de vestallierte som kjempet på Sovjets side.

Landsforrædere

For norske frivillige som ville kjempe sammen med finnene, var situasjonen nå en helt annen enn under vinterkrigen i 1939. De frivillige var regulære nazister som sloss for å knuse Sovjetunionen og skape en nyordning i Europa under

FRIVILLIGE: Norske frivillige i Finland under «Fortsettelseskrigen» fra sommeren 1941.

tysk ledelse. Om disse frivilliges innsats og deres daglige liv ved fronten har det helt opp til vår tid vært fortalt svært lite. Her hjemme betraktet vi de frivillige med god grunn som landsforrædere. De kjempet jo sammen med en krigsmakt som hadde hærtatt landet vårt.

Savn og lidelser

Nå har imidlertid Sven T. Arneberg kommet med en bok som kaster mer lys også over denne del av den annen verdenskrig. Særlig sympati kan vel ikke de norske frivillige under denne «Fortsettelseskrigen» vente å få, men vi skal

ikke glemme at en stor del av dem var virkelige idealister som villig satset livet for noe de trodde på. Mange av dem falt etter å ha gjennomgått store lidelser, og de som vendte hjem fikk en iskald mottagelse av sine landsmenn. Og en verre skjebne kan vel ikke vederfares soldater.

Bittert

Forfatteren Sven T. Arneberg, som for øvrig er født i Halden, men som nå bor i Hurdal på Romerike, forteller i et forord til boka «Tragedie i Karelen», at 90-95 prosent av stoffet er samlet inn gjennom personli-

ge intervjuer og dagboknoter. Det må ha kostet Arneberg adskillig arbeid, men så kan han da også glede seg over et fint resultat. «Tragedie i Karelen» virker særdeles viderheftig. Dokumentasjonen er det mange av og dessute presenteres stoffet på en dramatisk og fengslende måte. Stundom gripes man i å følge med disse frivillige soldater som måtte tåle så store savn og lidelser, for så til sist å se den sak de kjempet for som tapt. Intet føles vel bitrere. Dette skulle da også merke mange av dem for resten av livet.

Åsmund Øisang